

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

dr. Franciscy Lajos.

Társszerkesztő:

dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fl.

A klerikalizmus.

A most folyó politikai harcok mélyén egy törekvés lappang, mely szint ad az egész küzdelemnek, mint a gyarak csatornavize a pataknak vagy folyamnak s ez a törekvés nem irányul másra, mint a klerikalizmus megtörésére.

Nálunk, a jelszavak klasszikus hazájában, nem szükséges érveket, adatokat és tényeket felhozni, hogy az embereket valamely politikai vagy társadalmi jelenségről és irányról meggyőzzük, elégséges jelszavakat kiadni, azzal az emberek nagy tömegét lehet elámítani, megtéveszteni.

A felbomlott koalícióra ráfogták, hogy klerikalitás volt, s ezzel gyűlöletessé tudták tenni az ország protestáns vallású felekezeteinél és a függetlenségi pártnak egy nagy csoportjánál is, mely akár egyéni, akár pártérdekből szörnyen óvakodik attól, hogy valamiképp klerikalitás hírbé ne keveredjék. A néppárt megrágalmazását is azzal eszközlik legsikeresebben, hogy klerikalitásnak kürtölik ki.

Érdekes, a mindennapi életben lépten nyomon tapasztalható jelenség az, hogy a legtöbb ember fogalommal sem bír arról, hogy mit kell tulajdonképpen a klerikalizmus alatt érteni. Úgy vannak vele, mint a liberalizmussal, erről sem tudják

megmondani, hogy micsoda. A nyitrai vármegyeházán annak idején egy előkelő szabadelvűpárti politikus nagy hévvel szavalt a liberalizmusról. Egy valaki közbekiáltott: Mi az a liberalizmus? A szónok egy percre megakadt, azután átsiklott a kérdésem és a közigazgatás feladatairól kezdett beszélni, melyeknek persze anyni közük van a liberalizmushoz, a mennyi a klerikalizmushoz. mert a közigazgatásnak soh se fájjon a feje a politikai rendszerektől, hanem törődjék egyesegyedül a törvény becsületes végrehajtásával.

Ha azonban abból a szempontból nézzük a klerikalizmusnak nevezett irányt, a melyből annak valamelyes elfogadható értelmet lehet adni, akkor nyilvánvaló, hogy nem érthetünk alatta mást, mint azt a törekvést, hogy a klérus, a politikai és társadalmi hatalmat magához ragadja s azt saját érdekeinek céljára kizsákmányolja. Mást lehetetlen értenünk ezen elnevezés alatt, mert ha a klerikalizmus csak annyit jelentene, hogy a klérus a vallásnak és az egyháznak az érdekeiért küzd, ezen józan eszű ember meg nem akadhatna, mert hát ki küzdjön azokért az érdekekért, ha nem a klérus, a mely midőn a vallás jogaiért sikra száll, egyúttal a hívők millióinak legszentebb érdekeiért harcol.

Nem ilyen ártatlan jelentése van a közéletben a klerikalizmusnak. Ahoz mindig egy jogtalan, túlkapásokba átcsapó, az államhatalom érdekeivel, más vallások szabadságával és jogaival egyenes ellentétben álló politikai törekvésnek a fogalmát fűzik. Csak ezen a réven tudják elérni azt, hogy a mit klerikalitásnak neveznek el, azt egyúttal gyűlöletesnek is tüntessék fel. Nincs is valóban undorítóbb és visszataszítóbb valami, mint önző érdekből mások jogai, jogos érdekei és szabadsága ellen törni. Megragadni a hatalmat, hogy azzal másokat elnyomjunk, haladásukban megakadályozzunk, jólétükben megzavarjunk, ez egy olyan törekvés, melynek lehetetlen nem szülnie mélységes gyűlöletet.

Csak hogy az a szerencse, hogy ilyen értelemben vett klerikalizmus sehol a világon nincs és nálunk legkevésbé van. Mert csak figyeljük meg napjainkban a magyar klérus törekvéseit és úgy ítéljük meg, van-e azokban csak egyetlen egy árnyalat is, mely a papság hatalmi érdekeinek szolgálatát és előmozdítását célozná?

A magyar klérus politikai szervezetei létesítésén dolgozik, hogy hithű férfiakat küldhessen a parlamentbe. Volna-e csak szemernyi kötelességérzet a klérusban, ha akkor, midőn minden ügynek, minden

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCAJA.

Menyasszonyok.

— Irta: Elza. —

Az egyik merészen öntudatos. Amióta karikagyűrűt visel az ujján, villogó szeme még kihívóbban néz szerte a világra; tartása feszesebb, járása ruganyosabb, büszkébb lett. A ruháját még sikkesebben fogja, mint azelőtt és beszéde is mintha egy árnyalattal vakmerőbb, provokálóbb volna.

A másik csöndesen mosolygó. Mintha elvesztett volna önmagából valamit; a mosolya álmodozó lett, a nézése lágyan, féltékeny simogató. Kerüli az embereket s közömbös sietéssel surran az utcákon végig. Feszélyezi az emberek köszönése; a beszéde szórakozott és nyugtalan... Meglátszik rajta, ha egyedül van, hogy valaki hiányzik mellőle. Valaki, a ki nélkül réveteg és bizonytalan egész egyénisége.

— A vőlegényem Kairóba visz nászutra! — meséli büszkén az első. A legelőkelőbb hotelekbe fogunk szállni és a legelegánsabb table d'hotelokon fogunk részt venni! Mi a ti tervetek?

— Tudja Isten! Mi oda megyünk a hol

elrejtőzhetünk majd az emberek elől. Hiszen mi nem vágyunk senki, semmi után!

— A vőlegényem három levelet is ír nekem naponta, két kertész üzletben abonált; a szobám úgy néz ki, mint egy télikert. Mimózák, szegfűk virítanak minden sarokban. — Meg aztán Kugler a mindennapi kenyérem. És menüjű ajándékot kapok!

Villogó szeme kihívóan mélyed a másikéba, mintha azt kérdezné: Nem irigyelsz?

A másik nem felel szóval, de a mosolya, az az álmodozó, gyöngéd, boldog mosoly olyan világosan mondja: Az én vőlegényem szeret engem! Ennél többet nem adhat nekem és ennél többet nem kívánok tőle. Elhalmoz szeretetével a világ minden virágánál poetikusabban, a világ minden édességénél edesebben. Azt gondolod, hogy el lehet ezt beszélni szóval? Azt gondolod, hogy megértened valaha, a mit az én lelke érez?

Az első hátraveti magát kényelmes karosszékeiben és tovább beszél:

— Hat szobás lakást béreltünk. Inast is fogok tartani. A butoraim pompásak lesznek. Lesz egy külön bohém szobám, bohém zsúrokat fogok rendezni. Szerepet akarok vinni a társaságban. Akarom, hogy beszéljenek az ötleteimről, akarom, hogy bámulattal rajongják tehetségemet körül.

Önálló, független, szabad leszek, ha férjhez megyek. Akkor fogok csak kezdeni élni igazán. Páholynom lesz a színházban, jönni-menni és élni akarok. Lesz ékszerem. A toilettejeimet Bécsből hozatom. Irigyelni és bámulni fog mindenki! Szólj te is valamit már jövődö terveidről. Mondd, tul fogsz szárnyalni engem?

Akkor a másik előrehajlik kissé, behunyja szeméit és beszélni kezd:

— Mit törődöm én a világ minden lakásával, minden butorával? Ahóva ő megy, oda megyek én is. A hogy ő fog élni, úgy fogok élni én is. Miért kellene nekem a zaj, a társaság? Az én világom az ő otthona lesz. Minden tehetségem, minden ötletem neki adom. Másnak, idegennek nincsen semmi jussa hozzá. A boldogságot ő fogja megteremteni és én fogom ragyogó tisztán megtartani. Olyan lesz az, mint a tiszta tükör. Soha sem lesz foltja, karcólása. A por-szemtől is megóvóm és belelehelem a lelke, hogy örökre az enyém legyen...

— Elhiszed, hogy nem vágyom semmi más után? Nem lehet azt megszerezni kincsekért sem... És a ki megszerezte, az a szíve és a lelke árán jutott hozzá. Milyen kicsiny ár olyan nagy boldogságért! Látod, te, te majd szívesen cserélnél bárkivel, a kinek drágább ékszerei, ele

érdeknek a sorsa a parlamentben dől el; ha akkor, midőn a vallás szabad gyakorlásának, az erkölcsi elvek és törvények érvényesülésének életbe vágó kérdéseit is a törvényhozás rendezi és szabályozza: nem állitana öröket a parlament fórumára, a kik ott a vallás jogainak és szabadságának sérthetetlen épsége felett őrködnek; volna-e a klérusban csak egy szikrányi buzgóság is, ha nem állitana csatasorokat azon erkölcsi elvek védelmére, melyek nélkül semmiféle eszményt, még a hazafiság ideálját sem lehet ápolni és fentartani.

A klérus szövetkezeteket alapítgat és társadalmi népmozgalmakat szervez. A szövetkezésnek ma nap már csak azok az ellenségei, a kik telhetetlen bírvágyukban monopolizálni szeretnék a kereskedelmi közvetítésnek és a fogyasztásnak területeit. A kis ember, a ki az élet drágaságában a legmesszebb menő takarékosagra van utalva, csak szövetkezés által teheti magára nézve előnyösebbé, olcsóbbá és jobbá az életet. A klérus vétene az evangélium szelleme, hivatásának legsúlyosabb kötelessége ellen, ha a kis embert, azt a nyomorúságos existenciát, a kit az életverseny nehézségei és küzdelmei leginkább megviseltek, a megélhetés könnyítésében nem segítené, neu támogatná.

Nem érheti gáncs a klérust azért sem, mivel népmozgalmakat szervez, a melyeknek ezidő szerint legkifejezőbb alakja, a Katholikus Népszövetség. Ez a hatalmas szervezet, a mely kétszázezernél több tagot foglal magában, eddig még sem az államnak, sem a felekezeteknek a jogai ellen fel nem lépett és nem is fog fellépni, mert az eszméjét nem az örültség inspirálta, hanem a buzgó okosság és az okos buzgóság. Katholikus népünknek épp úgy van szüksége katolikus öntudatra, mint a hogy szüksége van kálvinista, vagy lutheránus öntudatra az ezen felekezetekhez tartozó népnek. Azért nem csak Katholikus Népszövetség van, hanem van Kál-

gánsabb ruhái, fényesebb zsurjai lesznek... de én! látod, én soha, soha nem cserélnék senkivel. Nézd, ez a könny is a boldogság könnye... ide hullott a kezemre, olyan meleg és úgy melegít... A másiknak is hullott szeméből egy könnycsepp a kezére, de az úgy égett... Az nem a boldogság könnye volt!

Hogyan repültem át a csatornán?

Irta: Blériot.

A tény oly egyszerű, hogy leírására nem is mernék vállalkozni, ha egyszersmind újságíró is nem volnék. A nevezetes hajnalon rossz hangulatban ebredtem fel. Önfeláldozó barátom, Alfred Leblanc költött fel 2 óra 3 perckor. Semmi kedvem sem volt a startoláshoz. Fekete színben láttam mindent és most már bevallhatom, hogy örvendtem volna, ha azt mondják, hogy oly erős szél fúj, hogy el kell halasztanom a felszállást. Hát persze ellenkezően, Leblanc minden jóval biztaltott és magával vitt automobiljában.

A friss levegő felvidámitott. Rösteltem iménti gyöngeségemet és bátorságom megkészsereződött. Les Baraques faluban munkatársaim, Mamet és Colin vártak. Dacára a kora hajnali óráknak, az egész falu talpon volt. Legalább ezren vára-koztak

vin-szövetség is. És csodálatos, hogy ebben az utóbbiban senki sem fedez fel klerikalizmust, pedig papok csinálják ezt is és hasonló célból csinálják, mint a kath. klérus a Népszövetséget.

Vak, vagy rosszakarátú ember az, a ki be nem látja, hogy ma nap minden testületnek, így a katolikus egyháznak is szüksége van társadalmi szervezkedésre. Ezt pedig a templomban megcsinálni nem lehet, mert ott a hitéleti szervezkedés munkája folyik, meg kell tehát csinálni a templomon kívül.

Felsoroltuk a magyar kath. klérus munkásságának legfőbb tereit és irányait. Hol van azokban az önző hatalmi érdek a mások jogai és jogos érdekei ellen irányuló törekvés?

Klerikalizmusról beszélni nálunk üres dolog és — nagy hazugság.

195. Nyitra vármegye törvényhatósági bizottságának folyó hó 27-én tartandó közgyűlésére 195. mondd *százkilencvenöt* pontot tűztek ki, melyeket természetesen le is kell tárgyalni még pedig nem is két-három, hanem legfeljebb másfél nap alatt. A gyakorlat azt már úgy hozza magával, hogy a közgyűlés egy nap alatt véget érjen, vagy pedig a második napon délelőtt minden bizonynyal befejeztessék. A sürgős munka századában, a mikor gőz és villany hajtja a gépeket, úzi az embereket, kinek van érkezése napokon át megyei ügyeket tárgyalni; az egyre fokozódó drágaság idején, kinek van kedve két-három napig a vármegyei központban vesztegelni s itt a régi bizottmányok korára emlékeztető gavalleriával és könnyelműséggel költekezni? Azért meg sem akadunk már azon, hogy a törvényhatósági bizottság az ő munkáját lehetőleg rövid idő alatt igyekszik elvégezni. Egy vagy másfél nap bőven elegendő is lehetne a tanácskozássra, ha nem kellene egy-egy megyegyűlésen 180—200 ügyet tárgyalni. Némely törvényhatóság úgy segít ezen a bajon, az ügytorlódásnak úgy akarja elejét venni, hogy gyakrabban tart rendkívüli közgyűléseket. Ennek az eljárásnak azonban a nagy területű vármegyékben az a hátránya van, hogy a bizottsági tagok — azok t. i. a kik lelkiismeretesen fogják fel tagsági kötelességüket — a gyakori gyűlésezzel időt, fáradságot és tetemesebb költséget igénylő

és egymás nyomában érkeztek az automobílok. Ez kissé háborgat; jobb szeretnék egyedül lenni. Leblanc elhatározta, hogy próbarepülést végzünk. E célból a tömeget lehetőleg hátraszoritjuk. A gép tökéletesen működik és a léggel megtöltött nehezekek nem befolyásolják működését egy csöppet sem. A gépen van egy új csavar, mely pompásan működik.

Tíz percig tartott ez a próba, miközben észrevettem, hogy a parton friss szél kerekedik, amely engem a csatorna felé fog majd vinni. Minden kész. A pályázat szabályainak megfelelően bevártam a napfölkeltét. Leblanc figyelmeztetett, hogy a parton egy zászlót lengetnek. Ez a jeladás. Könnyed izgatottság fog el, amikor gépem elhelyezkedem. Mi történhetik? Eljutok-e Doverbe?

De ezek a gondolatok csak pillanatnyiak, — most gépemmel kell törődnöm, a motorral, a csavarokkal. Mindenki megmozdul és izgatottan figyel. Jeladásomra a montörök elengedik a készüléket.

Egy szempillantás alatt magasba emelkedem. Egyenes irányt szabok és folyton emelkedem. Már a tenger fölött lebegek és jobbfelől elhagyom a torpedóúzó gőzhajót. A napot sűrű köd rejtegeti. Nyugodtan tovább repülök, minden izgalom és minden lényeges benyomás nélkül. Mintha léghajóban ülnek. Semmi légáramot nem érzek. Nem kell

utazásra kényszerítettnek. Sokkal helyesebb és célravezetőbb lenne gondoskodni arról, hogy a jelentéktelen ügyek, melyek a községi, vagy járási közigazgatás körében felmerülnek s ebben a hatáskörben minden nehézség nélkül elintézhettek, ne kerüljenek elintézés végett a közgyűlés elé. Nehány korona személyi pótléknak, vagy jutalomnak megszavazása, kis értéket képviselő községi ingatlanoknak bérbeadása, eladása, vagy átalakítása, a törvény által előírt és kijelölt épületeknek és köztereknek rendeltetésszerű felhasználása és számtalan hasonló természetű ügy, az illető szakhatóság, úgy mint a járási, vagy központi közigazgatás, az államépítészeti hivatal, pénzügyigazgatóság körében lennének elintézendők. A törvényhatóságok és községekről szóló törvénynek ilyen értelmű módosítása folytán a vármegyei közgyűlések tanácskozási anyagát meg lehetne szabadítani sok felesleges tárgytól s másrészt a községi és járási közigazgatás intézését is meg lehetne gyorsítani. Mert ma valósággal gúzsba vannak kötve a községek vagyoni használatát, de sőt jogaik gyakorlását illetőleg is. Rengeteg időbe kerül, a míg egy-egy, sokszor természeténél fogva sürgős ügy a törvényhatósági retortákon keresztül megy. Ebből főképp az iskolaügyekre háramlik nagy hátrány, mint a melyek a halogatást egyáltalában nem tűrik meg a nélkül, hogy abból kulturális károk ne származzanak. Ideje volna már, hogy a törvényhatóságok, a melyek a legkülönbefőbb dolgokat kérelmezik a kormánytól és a törvényhozástól: szekularizációt, alispáni uti-átalány-felemelést, takarmánykiviteli vámmentesítést stb., végre az 1886. XXI. és XXII. t.-c. megfelelő módosítására is gondoljanak.

Az állami tisztviselők helyzete.

Az állami tisztviselők szeptember utolsó vasárnapján összegyűlt kongresszusa országos esemény volt, a mely egyaránt érintette ennek az országnak kormányát, vezető politikusait és népet. Mert az az immár százazekre felszaporodott társadalmi osztály gyülekezett az ő országos szervezetével, a mely végzi a közigazgatást és az igazságszolgáltatást, a kétirányú munkásságot, mely az állampolgári élet minden vonatkozásával egybefügg.

Szomorú jelszó lebegett ennek a kongresszusnak sötét, borús egén. Dante örök lemondást hirdető szállóigeje a „Lasciate ogni speranza“ volt felírva a kongresszus egére, összeróva azokból a betűkből, a melyeket az immár negyvenkét esztendő alkotmányos élet irt fel a tisztviselő

a kormányrudhoz nyulnom, sem a szárnyfelületeket igazgatnom. Kezeimet egész bátran zsebre dughattam volna.

A gyorsaságot nem tapasztalom, aminek alkalmasint a tenger felületének egyformasága az oka. A földön házak, erdők mutatkoznak és tűnnek el.

Meg vagyok elégedve a gépemmel. Stabilitása gáncsnélküli, a motor pompás. Az első negyed-órában megettem egy magammal hozott cipőt.

Tíz percig maradok izoláltan, egyedül, a tenger színe fölött, anélkül, hogy a horizonton hajót pillanthatnék meg. Csend van, csak a motor berreg.

Ez a tíz perc hosszadalmasnak rémlett nekem, míg végre a láthatáron egy szürke vonalat vettem észre. Semmi kétség: ez az angol part. Arra tartok, de most szellel és köddel küzködök. Szemeim és kezeim munkában. A készülék pontosan engedelmeskedik akaratomnak.

De Istenem, hol is vagyok! Három hajót látok, melyeknek legénysége lelkes hurrá-kiáltásokat küld felém. Tehát Doverben volnék?

Jobbra egy sziklafok. Oda kormányzom gépemet. Hurrázás ismét. A szikle fensíkja fölött lebegek. Alant egy ember trikolorrt lobogtat. Leszállásra gondolok most már és megpillantom Fontainet, a Matin munkatársát, aki itt vár reám

sorsának táblájára, sorakoztatva kivétel nélkül minden kormány mulasztását, melyből megalkotódott a mai tisztviselő kérdés, annak minden bajával, aggasztó tüneteivel.

Ma már a pusztulás szélén áll az állami tisztviselői kar. Mert a tenyésztő állam körülötte nem tudta megépíteni az erkölcsi és anyagi biztosítékok várait. Negyvenkét esztendő óta családok remény az erkölcsi alapot nyújtó szolgálati pragmatika; ugyanennyi idő alatt minden toldozgatás és foldozgatás mellett az élet és közfoglalmi viszonyok teljes és folytonos átalakulása következtében megromlott ennek a karnak anyagi helyzete annyira, hogy a középosztálynak ez a vezető rétege már a magasabb fokozatokon is a pauperizmus rémével vív mindennapi küzdelmet.

Az állami tisztviselők folytonos szaporítása nem volt rokonszenves a nemzet termelő elemei előtt, a közigazgatás a tévesztett célok és helytelen eszközök következtében ebben az országban vasgyűrű lett, szorítván, fojtogatván az egyéni szabadságot. És a vértünkbeli való vér, a testünkbeli való test, a magyar állami tisztviselő, mint az állami mindenhatóság drága, kellemetlen végrehajtó közege folyton vesztette a rokonszenvet.

Arra, hogy a tisztviselőnek megadassék az erkölcsi biztosíték a szolgálati pragmatikával, felfelé és lefelé egyaránt, kislelkű volt minden kormány.

Arra, hogy a tisztviselő vagyoni helyzete arányba hozassék az igazi közfoglalmi viszonyokkal, egy kormánynak sem volt elég pénze. Mert a folytonos státusz szaporítás, a mit a felesleges bürokrácia teremtett, ezek és tízezrek között osztotta fel azt, a mi tiznek, száznak segítségével, a vagyoni függetlenség alapja lehetett volna.

Ha meg hozzá vesszük ezekhez a szomorú tényekhez azt, hogy negyven esztendő alatt soha egy kormány sem jelölte ki a tisztviselőnek az erkölcsi és anyagi boldogulás végső, de megvalósítható határait, hanem a kormányok egymást multák fölül a hiú ígéretekben: akkor tisztában lehetünk azzal, hogy minő nyomott hangulat, mennyi jogos panasz gyülemlett össze a kolozsvári kongresszuson.

A tisztviselőkérdést pedig meg kell oldani, mert nálunk minden állami tisztviselő egyuttal öre a magyar állameszmének. Ezt a szent tüzet a második ezredévben, a kétségbeesett, nyomorult életviszonyok között tengődő, folyton kísértésekkel küzdő, aggodalmakkal szorongatott tisztviselők meg nem őrizhetik.

Kevesebb hivatal, kevesebb tisztviselő, igazi produktív munkával, *erkölcsi függetlenséggel*, a és harsány hangon kiáltoz felém. Ki akarok kötni, amde a szél erős és kissé hosszadalmas a leszállás.

Dover felé tartva, egy ideig az „Escopotte“ francia torpedozó mentirányát követtem, amde egyszerre arra riadtam, hogy a torpedozót nem látom sehol, s én tájékozatlanul, a tenger fölött eltévedtem a levegőben. Vagy tíz percig repültem tovább anélkül, hogy égen és vizen kívül bármit is láttam volna. Nagyon fontos pontja volt ez utamnak, mert fogalmam se volt róla, hogy helyes-e az utirány, de nagyon biztam, mert gépem remekül ment. Végre feltetszett messziről a part s észrevettem, hogy az admirálszipier felé szállok. Mert utam a torpedozó szerint irányítottam, megfellekedvén a szél hatásáról, mely nyugati irányba hajtott.

Doalban is leszállhattam volna, de fejembe vettem, hogy Dovernél érek partot. Így hát gépemet nyugat felé fordítottam s vagy egy mérföldnyi távolságban követtem a partot. A kikötő hadihajói felett átszállottam arra a helyre, ahol Fontaine barátomat a francia trikolórral állani láttam. Átszállottam a sziklák fölött, de a leszállás egyike volt a legnehezebbeknek. Dover Castle völgyében örvénylő szél fogadott, két kört írtam le, hogy le tudjak szállani, de még így is hevesebben értem földet, mint hittem. A monoplan kissé megsérült.

viszonyokhoz igazán hozzáért javadalmazással: legyen a program. És a mit a tisztviselő az államtól anyagiakban meg nem kaphat, igyekezzék a maga javára megszerezni a társadalmi öntevékenységgel, az erők egyesítésével; főleg azzal, hogy bevonul a *szövetkezeti eszme* védelmébe alá, a mely nála épűgy, mint az elhagyottak százazreinek az igazi boldogulást elősegíti.

Ujdonságok.

Zátonyon.

A magyar politikai közélet hajója zátonyra jutott és nincs, a ki azt onnét el bírná mozdítani.

Vesztegel az ország minden ereje, melynek a haladás folyamatában fornia, pezsegnie kellene. Vesztegel a gazdasági, szociális és kulturális politika, a törvényhozás és a kormány tevékenysége, csak egy nagy erő dolgozik: a pártoskodás szenvedélye, mely azonban csak pusztító, csak emészto tüzet táplál.

A megakadt hajót most már csak úgy lehet a parthoz szállítani, ha szétszedik. Hogy azután ezekből a roncsokból lehet-e új hajót összetakolni és meddig fog ez a művelet tartani, minő bajok, izgalmak és megrázkódtatásokkal fog ez járni: ki volna annak a megmondhatója!

Annyit azonban már tudunk, hogy az a politika, mely ezt a helyzetet előidézte, sokat kockáztatott, de nyerni semmit sem volt képes — az ország számára. De sőt még azon emberek számára sem, a kik ezt a politikát erőszakolták és robbanó anyagként az ország szövetkezett pártjai közé dobták.

A tanulság ebből az, hogy olyan politikát kell csinálni, mely az ország nyugodt fejlődését nem kockáztatja s folytonos alkotó munka által újabb előnyöknek a kivívását előkészíti.

Mérey Lajos — a képviselőház alelnöke. Nagy kitüntetés érte a *nyitrai* választókerület képviselőjét Mérey Lajost s az ő személyében magát a választókerületet azzal, hogy a jeles politikust és szónokot a parlament többsége f. hó 14-én tartott ülésében a ház alelnökévé választotta meg.

Más körülmények között ez a választás osztatlan örömet keltett volna a kerületben, ma azonban az öröm derűjébe borongó árnyak keverednek.

Tudatában vagyok annak — mondotta gróf *Batthyány* Tivadar, a megválasztott másik alelnök — hogy ez a tisztség csak rövid tartamú lesz. — Ez az egyik árny.

A másik annak a politikának a mezejéről lebeg felénk, a mely a képviselőház alelnöki tisztségében a személyváltozásokat szükségessé tette. Sajnos, ez a politika ma tespedésre kárhoztatja a legjobb erőket, elszigeteli a termékeny közéleti tevékenységtől a legmunkásabb és legjobb indulatú férfiakat.

Attól tartunk, hogy el fogja szigetelni a mi nagy jelesséű képviselőnk is. Ez azonban nem akadályozhat meg minket abban, hogy büszke örömmel ne üdvözzöljük Mérey Lajost, a Ház új alelnökét, a kit utóvégre is nemcsak politikai álláspontra, hanem egyéni kiválósága is, sőt első sorban ez emelt a fényes polcra.

Orel Géza kinevezése. Hosszú majdnem nyolc havi halogatás után végre megjött a nyitrai helyettes pénzügyigazgatónak *Orel Géza*-nak Nyitra megye pénzügyigazgatóvá való kinevezése, mely hogy be fog következni, az már f. é. március havában befejezett tény volt.

Nem akarjuk most szóvá tenni az okokat, melyek ezt a kinevezést késleltették, nagy elégtel nekünk és bizonyára az új pénzügyigazgatónak is az, hogy a kormány elhatározását meghíusítani, semmiféle fondorlattal és vádaskodással nem sikerült.

Nyugvópontra jutott tehát az ügy és erős megbízható kezekbe kerültek a pénzügyigazgató-ság dolgai.

Az a férfiú, a ki eddig nagy szaktudással és lelkiismeretes kötelességérzettel vezette ezt a nagy fontosságú hivatalt és a ki a társas életben is az ő fáradságtalan buzgóságával előkelő szerepet vitt, most, mikor véglegesen kezébe veszi a

hivatalos ügyvezetés gyepelét, állásának állandó jellegeből újabb erőt meríthet az odaadó és becsületes hivatalos munkára és a lelkes társadalmi köztevékenységre.

Ebben a reményben őszinte örömmel üdvözzöljük az új pénzügyigazgatót és kívánjuk, hogy működése a vármegye közönségének és a város társadalmi életének minél nagyobb javára váljék!

Itt megemlítjük, hogy az új pénzügyigazgató tiszteletére a nyitrai kath. kör f. hó 16-án este társasvacsorát rendezett.

Egyházmegyei hír. *Badi* József sziklaszorosi plebános megkapta a nyitrai püspök kegyuraságához tartozó dréтомai plebániát.

Gróf Zichy Nándor üdvözlése. A magyar katolicizmus ősz vezéréhez, gróf *Zichy* Nándor tárnokmesterhez, újabban a következő üdvözlő táviratok érkeztek közelgő 80-ik születésnapja alkalmából:

A *trencsényi* esperes kerület papsága mély hálával eltelve azon önfeláldozó tevékenységért, melyet Nagyméltóságod egyházunk és édes hazánk javára nem rettentve vissza a börtöntől sem, egy hosszú emberéleten át kifejtett, hódoló tisztelettel köszönti Nagyméltóságodat születésének nyolcvanadik fordulóján s buzgó imával kér a Mindenhatótól hosszú boldog életet Nagyméltóságod számára. *Misz* Rezső esperes.

A *nagytapolcsányi* esperesi kerület őszi gyűléséből a legtisztelendőbb üdvözlő Nagyméltóságodat születése nyolcvanadik fordulójára alkalmából s minden lelki és testi jót kíván.

A *gradnai* espereskerületi papság hódolatteljes tisztelettel üdvözlő Excellenciát 80 éves születésnapja alkalmából kérve Istentől Excellenciád számára hosszú életet és elhintett elvei diadalját. *Czeizel* Antal esperes.

A *nyitrai* kerület Belápatokon összegyűlt papsága hódolattal üdvözlő Nagyméltóságodat 80-ik születésnapja alkalmából és kéri Istent, hogy a magyar katolicizmus lángbuzgalmu vezérének sokáig éltesse. *Oravszky* Rezső esperes.

Nyelven éves születésnapja alkalmából fogadja küzdő egyházunk patriarchája legszívelyesebb szerencsekívánatait hű, alázatos híve részéről. *Chevalibogowszki* Sándor lovag. (Vág-ujhely).

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Mike* Aloyzia okleveles tanítónő a peremesi állami elemi iskolához rendes tanítónővé kinevezte.

A pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök *Majthényi* Géza pénzügyminiszteri segédtitkár, a nyitrai járás volt főszolgabíróját, miniszteri titkárrá nevezte ki.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Nemecz* Ferenc csejthei állami elemi iskolai tanítót az aioszombatfalvi, *Atovich* Ferenc nyitraujlaki állami elemi iskolai tanítót a csejthei állami elemi iskolához; *Wetzenkircher* Mór tencsényi okl. főgymn. helyettes tanárt jelen minőségben a szakolcai kir. kath. gymnasiumhoz; a kegyes tanítórend kormánya dr. *Bittenbinder* Miklós okl. helyettes tanárt a trencsényi kir. kath. főgymnasiumhoz helyezte át.

Új kamarai tanácsos. *Pollák* Mór nyitrai kereskedő, városi képviselőtestületi tag az elhunyt *Felsner* Jónás helyébe iparkamarai tanácsosnak neveztetett ki.

Házasság. *Dénes* Károly, az első magyar általános biztosító társaság budapesti főtisztviselője f. hó 24-én kel egybe *Boxhorn* Elza kisaszszonyyal, *Boxhorn* Vilmos nyitrai nagykereskedő leányával.

Őszi közgyűlés. Nyitra megye törvényhatósági bizottsága f. hó 27-én d. e. 10 órakor tartja az évi őszi rendes közgyűlését a vármegyei székház nagytermében. A 195 pontból álló tárgysorozatban, melyhez még valószínűleg pójtgyezési ügyek is fognak csatoltatni, vannak országos jelentőségű dolgok és vannak fontosabb vármegyei vonatkozású tárgyak. Hajdú megye szekularizációs átirata a 10. pont alatt fordul elő. Pótadókivetésben két ízben is gyönyörködhetik a közgyűlés, melytől az 0.5%-os betegápolási pótadónak a tartalékalap javára való megszavazását és a vármegye területén létesítendő állami elemi iskolák költségeire 1%-os pótadónak a kivetését kéri. A megejtendő választások során betöltésre kerül az árvászéki alelnöki állás, a közigazgatási bizottságban 5 hely, az igazoló választmány tagsági helyei és a tisztí főügyész-helyettes állása.

Az állandó választmány f. hó 25-én d. e. 10 órakor a vármegyei székház kistermében (I em. 21. sz.) tartja ülését.

Uj kir. tanácsos. A király Orel Gézá, a nyitrai pénzügyigazgatóság vezetőjét, pénzügyigazgatóvá való kinevezésével egyidejűleg *királyi tanácsossá* nevezte ki. A kettős kitévés alkalmából a pénzügyigazgatóság tisztikara f. hó 14-én tisztelgett új főnökénél, akit *Tagányi* Nándor p. ú. tanácsos üdvözölt. A tisztelgés intim, családias jellegű volt s a tisztviselő örömmel tapasztalhatták, hogy az a ragaszkodás, melyet Orel Géza iránt eddigelé tanúsítottak, az ő szívéhez ez alkalommal is biztos utat talált.

Hymen. Ivachnófalvi *Rády* Ferenc m. kir. pü. s. títár sz. kv. hadnagy f. év október hó 20-án délelőtt vezeti oltárhoz iványi *Fekete* Annust, iványi *Fekete* Béla és neje huszti és zilahi *Kiss* Margit bájós leányát, Zalaeszkán. (Ung.-m.)

Meghívó A nyitrai keresztény szociális egyesület minden vasárnapon d. u. 6 órakor szociális estét rendez, melyre az összes pártoló és rendes tag urakat tisztelettel meghívja *Szteszkó* József elnök. Program október 17-én. 1. Az egyházi vagyon eredete. Előadó Cserenyey István dr. 2. Konstantinápoly, vetített képekben. Belépődíj 20 fill. Gyermekeket behozni nem szabad.

Uj uradalmi intéző. *Latesz* Kálmán okl. gazda, néhai Matyasovszky Lipót kúriai bíró és nevére földbirtokos unokája, a ki több évig a gróf Károlyi-fele tótmegyeri uradalomban működött, kineveztetett a nyitrai püspöki uradalom garázdai gazdaságának intézőjévé.

A tüdőbetegekért. Azt hisszük, minden szívben visszhangot fog kelteni a József kir. herceg Szanatorium-Egyesület által ez évben is „Csak egy virágszál” jelige alatt megindított mozgalom, melyből kifolyólag vármegyénk nemes lelkű hölgyei irgalom fillérekre foguak gyűjteni az Egyesület gyűjtőtaskáiba. De hiszen minden fillerre szükség is van. *Félmillió tüdőbeteg* ember jár-kezel az országban a tüdőbetegség csiráival, terjeszti a bajt és sóvárogva esdekel mellette, hogy adjuk vissza legdrágább kincsét, egészségét. Kinek szíve ne indulna meg, mikor ilyen nagy nemzeti csapás ellen való az az egy virágszál, a mit a szeretet koszorújából a tüdőbetegek számára kérnek.

Papi lelkigyakorlatok. *Czvincsek* János nagydivényi plebános megkereséssel fordult a nyitrai egyházmegye espereseihez, a kiket felkért, hogy a legközelebbi esperes-kerületi gyűlésen a következő indítványt terjesszék a kerületi papság elé tárgyalás és határozatra emelés céljából:

„Az x. y. esperesi kerület papsága jegyzőkönyvileg hódolattal kerü a nyitrai püspök urat, méltóztatnék minél előbb kötelezőleg elrendelni, hogy a nyitrai egyházmegyében minden pap három éven belül köteles legalább három napi szent lelkigyakorlatot tartani és azt az Ordináriátus előtt igazolni; — ezután pedig ezt legalább minden harmadik évben megismételni és igazolni”.

Mindig örvendetes jelenségnek kell tartanunk, ha a papság körében a lelkigyakorlatok, a papi elettkötelességnek ezen kitűnő és szükséges eszköze iránt érdeklődést tapasztalunk. Lehet vitatkozni a felett, célszerű a lelkigyakorlatokat kötelezőleg előírni? Mi úgy véljük, hogy igen. De nem csak minden harmadik évre kiterjedőleg, mert ez nem felel meg a célnak, hanem minden egyes évre vonatkozólag.

Megüresedett helyek a törvényhatósági bizottságban. Nyitrai megye törvényhatósági bizottságában a következő, választás útján betöltendő helyek üresedtek meg: Kishinden 1, Prasicon 1, Gajdelen 1, Németprónan 1, Holicsan 1, Radosócon 3, Egbellen 2 hely. A választásokra az őszi rendes közgyűlés fog kitűzni határnapokat. Felhívjuk elvbarátaink figyelmét, hogy a jelölések dolgában már most állapotodjanak meg, mert csak így lehetséges a választásnál egyöntetű akció kifejtését.

Politikai szenvedélyesség. Lehet pro és kontra vitatkozni a felett, vajjon helyes dolog-e az, hogy a képviselőház alelnökei fizetést húzzanak? A függetlenségi párt részéről azonban sokan úgy kezelték a kérdést, hogy azzal minden áron áruyat akartak vetni a néppártra, különösen annak egyik vezető férfjára, *Rakovszky* Istvánra. Ime, mondották *Rakovszky* 1903-ban az alelnöki fizetés ellen dikciózott, de ő maga később azt a fizetést szépen zsebre vágta! — Nos hát ennek a nagyhangú szemrehányásnak az éle *Rakovszky* meg nem sebezheti. Ot a koalíció emelte az alelnöki székbe, a koalíciónak pedig az volt a felfogása, hogy az alelnökök honorálása „helyes dolog”. Így fejezte ki ezt körülbelül egy esztendő előtt

Kossuth Ferenc a függetlenségi párt vezére, a kinek szavait találóan idézte *Jánoky-Madocsányi* Gyula f. h. 13-iki nagyon sikerült képviselőházi felszólalásában. Tehát éppenséggel nem jött önönmagával ellenkezésbe *Rakovszky* István, midőn az alelnöki állást azzal a honoráriummal együtt fogadta el, a melylyel azt a koalíció reáruházta, a mely különben maga is ezt az állást már a fizetéssel együtt megszervezte találta. — A politikai szenvedélyesség jó lehet indokolatlan sértegetésekre, de az igazság felderítésére nem alkalmas.

A honvédség köréből. A király *Baldzs* György altábornagynak, a ki évekkkel ezelőtt a nyitrai 14. számú honvédezedre néli ezredesi minőségben szolgált a Lipótrend lovagkeresztjét díjmentesen adományozta; továbbá elrendelte, hogy *Csóka* Árpád nyitrai 14. honvéd gyalogezredbeli alezredes a saját kérelmére nyugdíjállományba helyeztessék s ez alkalomból neki a legmagasabb elismerés kifejezése tudtul adassék. *Rédly* nyug. nyitrai 14. honvéd gyalogezredbeli százados, őrnagygyá léptetett elő.

Megkeresztelkedés. *Terhelyen* f. hó 11-én dr. *Schichtanz* Ignácné a terhelyi körorvos felesége a zsidó vallásból a kath. vallásra tért meg. A keresztelés szentségét a körorvos keresztapja *Kútvaszer* István apátkanonok adta fel a megtértek fényes papi segédlettel. Ugyancsak ezen a napon kaptak a megtértek házasságukra egyházi áldást a keresztelést végző apátkanonoktól.

Hivatalos órák. A nyitrai m. kir. pénzügyigazgatóságnál és a mellé rendelt számvevő-ségnél a hivatalos órák f. évi október hó 18 ától kezdődőleg — további intézkedésig: hétköznapokon d. e. 8 órától — d. u. 2 óráig, vasár- és ünnepnapokon d. e. 9—11 óráig tartanak.

Házvétel. A nyitrai izr. neolog hitközség megvette a Tóth Vilmos utcában levő Merkadérféle házat, annak jelenlegi tulajdonosa dr. *Sztrán-szky* nyitrai ügyvédől 62 ezer korona vételáron. A hitközség a ház nagy telken a jövő év tavaszán zsinagógát fog építeni.

Elfeledett szobor. A bold. Szűznek a törvényszéki palota előtt felállítandó szobrára *Kelecsényi* Antal és családja 10 koronát küldött. Hozzáadva a lapunk szept. 12-iki számában kimutatott 4079-30 kor.-hoz, lesz főösszeg 4089-30 korona. Isten fizesse meg.

Halálozás. Messze földről Bekésmegyéből kapjuk azt a szomorú hírt, hogy folyó hó 4-én ifj. *Kersch* Ferenc bajai áll. tanítóképzőintézeti rendes tanár és volt nagytapolcsányi egyházi karnagy, életének 29-ik évében Gyulán hirtelen meghalt. A zseniális művészt Nyitrán és a megyében is jól ismerték. Korai halála özvegyet és két kicsiny árva döntött szomorúságba. *Kersch* Ferenc esztergomi főszékesegyházi karnagy és jeles egyházi zeneköltő egyetlen fiát vesztette el az elhunytban.

Bura János nyugalmazott fegyintézetű őrpáncsnok, volt 48-as honvéd f. évi okt. hó 15-én 83 éves korában elhunyt Nyitrán. R. i. p.

Megtagadott vasuti hozzájárulás. *Skublics* József vigvári lakos, a ki a nagyszombat—spáca—rakovici h. é. vasutra előmunkálati engedélyt nyert, vármegyei segély, illetőleg hozzájárulás iránt Pozsony megye törvényhatóságához folyamodott, mely azonban szept. 27-én tartott közgyűlésében a vasut segélyezését megtagadta. *Skublics* az említett vasut anyagi támogatása iránt Nyitrai megye törvényhatósági bizottságát is megkereste, mely a kérvényt f. hó 27-én tartandó közgyűlésében fogja tárgyalni.

Érdekes illeték. Néhai tavarnoki báró *Stummer* Ágost halála után, az örökség ingatlanai után a hagyatéki kincstári illetéket a pénzügyigazgatóság 159,426 koronában állapította meg, de mint értesülünk, a pénzügyigazgatóság új becslési eljárást fog elrendelni.

A nagytapolcsányi gyászjelentés. Lapunk egyik multkori számában kuriózumképp közöltünk egy, Nagytapolcsányban napvilágot látott gyászjelentést, melyben valaki egy huszárönkéntest meggyónolt. Most arról értesülünk, hogy az illető huszárönkéntes a soproni 9. huszárezred parancsnoksága útján megtette az illetékes hatóságnál a bünyenyítő feljelentést a gúnyirat szerzője ellen.

A nyitrai izr. népkönyha évi jelentése. A nyitrai izr. népkönyha kiadta évi jelentését az 1908—1909-iki igazgatási évről. A jelentésből kivesszük, hogy a népkönyha vagyona a lefolyt igazgatási évben 2816 kor. 58 fillérrel

gyarapodott s jelenleg 27832 kor. 18 fillerre rug. A tápintézet a lefolyt időszakban 147 nap alatt 15271 ebédet osztott ki és pedig iskolásgyermeknek: 6432, felnőtteknek: 9957 adagot teljesen ingyen és 1182 ebédet 20 fillérjével. Az újabb alapítványok közül tetemes gyarapodást tüntet fel a dr. *Pereszlényi* Henrik és neje szül. Engel Regina alapítvány, mely a dr. *Pereszlényi* Henrik halála alkalmából koszorú megváltás címen begyűlt adományokkal 1700 kor.-val nagyobbodott és jelenleg 3210 kor.-t tesz ki.

Pusztul a magyar birtok. *Singer* József, *Singer* Leo és *Michelstadter* Ármín (!) érsekújvári lakosok a mult napokban megvették *Kitora* István és egyéb családi örökösöktől a Bars-baracsán 1225 holdat kitevő birtokot.

Pöstyén fürdő látogatottsága. Vármegyénk nagyhirű fürdőhelyét, Pöstyént az 1909-ik évben 11.460 állandó és 902 ideiglenes vendég látogatta. Országok szerint: 5975 magyar, 4921 osztrák, 589 német, 187 orosz, 123 román, 45 amerikai, 15 angol, 3 francia, 3 egyiptomi stb. Nem szerint: 7090 férfi és 4031 nő. A 14 éven aluli gyermekek száma 339-re rugott. A hadseregéből 433 vették igénybe a gyógyhasználatot.

Az értékes gyufadoboz. *Vavró* József brezovai téglamester hangya módjára gyűjtögette a télire valót, s mikor már 700 korona együtt volt, azt egy gyufadobozba rejtette s eltette. Az egyik munkás ezt észrevette, a gyufadobozt zsebre vágta s ellillant. A rendőrség üldözőbe vette, de idáig nem sikerült nyomára akadni.

Feloszlatott egyesület. Az Érsekújvári Vívó és Tornaegyesület a kebelében támadt személyes viszályok miatt beszüntette működését s a f. hó 11-én tartott rendkívüli közgyűlésen elhatározták, hogy az egyesületet feloszlatják, egyúttal intézkedtek az egyesületi vagyonnak az alapszabályokban meghatározott hováfordítása iránt.

A nyitrai tanoncinternátus. A nyáron emeltek a nyitrai tanoncinternátus épületét. A praktikus berendezett, minden követelménynek megfelelő internátusba a mult heten költöztek be első lakói. A magyar ipar jövőjére biztató jel, hogy az intézetbe fölvevő növendékek mind jobb szülők gyermekei. A növendékek szabadon választott szakmájukat a legkiválóbb nyitrai iparosmesterek műhelyeiben tanulják, az intézetben pedig lakáson és teljes ellátáson kívül állandó felügyeletben, gondos nevelésben részesülnek. A szülők kívánságára a fiuk esténkénti polgári iskolai magánvizsgálatra is előkészítetnek. A tartási díj igen mérsékelt.

Vasuti közigazgatási bejárás. A m. kir. kereskedelmi miniszter a Nagyszombat, Spáca, rakovici h. é. vasut közigazgatási bejárására határidőül 1909. évi november 3. 4. és 5-ik napját tűzte ki. November 5-án reggel 9 órakor kezdődik a tárgyalás Nagyszombatban a városházán és az első nap lefognak tárgyalatni Nagyszombat, Spáca és Bohonic községek. November 4-én 9 órakor ugyancsak a városházán a tárgyalás folytatása lesz és akkor fognak *Pagyerc*, *Radosóc*, *Katloc* és *Vittenc* községek érdekei tárgyalás alá vétetni. November 5-én a bizottság kocsin indul *Vigvárra*, ahol *Nagykosztolány*, *Zakosztolány*, *Alsó* és *Felső Dubován*. *Tyapkö*, *Vigvár* és *Rakovic* községek lesznek beidézve.

Katholikus népszövetségi mozgalom. Mult vasárnap f. hó 10-én *Nyitraiudván* a Népszövetség nyilvános gyűlést tartott. A beteges testi szervezettel bíró, de acélos lelkű *Gramantik* Ágoston közp. kiküldött népszerű, világos és lelkes beszédere a tagok száma megkettőződött.

Ürményben e nyár folyamán egy fényesen sikerült népgyűlésen *Huszár* Károly és *Bardos* János urak nepies, egyben lelkes szavakkal fejtegették a népszövetség üdvös voltát, nagy szellemi hasznát. A gyűlés után 200-nál is többen iratkoztak be. Am a népszövetség itteni megalakulása csak e hó 3-án történt. A litánia után a templomtéren fölállított emelvényre *Gramantik* Ágoston, nagytapolcsányi kórházi lelkész lépett, a ki a nagy számban megjelent hallgatóság éljenzéssel fogadott. A szónok remek beszédjében főképp azon kedvezményekről szólt, melyekben minden egytag részesül. Beszéde annyira hatott, hogy rögtön a helyszínén megalakult a — népszövetség. Megválasztották a helyi igazgatót és a csoportvezetőket. Igazgató a község érdemdús lelkésze, *Bilek* Rezső esperes-plebános lett. Csoportvezetők: *Rusznák* István, ifj. *Damasek* József, *Sima* János, *Liska* Mihály, ifj. *Rumanovszky* István, *Dobrovodszky* József, *Varchulik* István, *Fottyn* János,

Vass József, Korpás István, ifj. Tóth József, Andruska János, Rabenseifer Nándor, Pospis János és Szlezák Mihály.

Fráter Lóránd dalestélye. Fráter Lóránd, a nagy népszerűsége szert tett dalköltő, ki huszár uniformisát lanttal cserélte fel, f. hó 26-án a nyitrai nemzeti színházban dalestélyt tart. Jegyek már most előjegyezhetők a Fürst-féle dohánytözsdeben.

Elhalasztott templomszentelés. A trencsényi irtalmas nővérek új templomának f. hó 14-ére tervezett megáldása váratlanul felmerült akadály folytán október hó végére halasztatott el.

Nyugalmasítás. Dornier Gusztáv a MÁV. felügyelője, a ki 17 évet töltött a Vágvölgyi vasut osztálymérnökségénél, f. évi november hó 1-vel nyugalmába vonul.

Tejhamisító kereskedő. Budapest székesfőváros közigazgatási bizottsága f. hó 11-én, hétfőn tartott ülésében Silberstein Adolf nyitrai tejkereskedőt tejhamisításért 200 korona pénzbüntetéssel sújtotta. Silberstein, aki Nyitra város lakosságának egy nagy részét látja el tejjel, még különféle sajt és túrómanipulációt is üz. Az élelmes tejhamisító ebből oly búsás jövedelmet húz, hogy ma már tekintélyes vagyonnal rendelkezik és a reá rótt 200 korona pénzbüntetést könnyen kifizeti, hisz a rebachból bőven kifutja. Mindennek dacára üzlete naponta csak úgy hemzseg a keresztény vevő közönségtől. Menjünk csak továbbra is zsidóhoz vásárolni, mert a keresztény kereskedők „nem tudják ily kiszolgálni“ a vevő közönséget. A keresztény kereskedőt nem viszi rá a lelkiismerete, hogy vevőinek drága pénzen mérget áruljon.

Espereskerületi gyűlés. A kiszuczajhelyi kerület papsága október 13-án három ekből jött össze a kiszuczajhelyi plébániára. Akkor iktatta be ugyanis Kutvaszer István apátkanonok szép beszéd kíséretében Szida Kálmánt a tényleges esperesi hivatalba, akkor tartotta az ujonnan kinevezett esperes nevenapját s akkor volt az őszi papi összejövetel is. A kinevezés méltó férfiút ért, a jókívánatok mindenkitől szeretett oltártestvérek szölkát az összejövetel pedig csak dícséretre válhat ennek az agilis kerületnek. Megbeszéltek rajta a Ne temerét praktikus szempontból és egyhangú lelkesedéssel elfogadták azt az indítványt, hogy az egyházmegyei hatóság hasonló oda, hogy a megye minden papja minden három évben legalább egyszer vegyen részt a lelki gyakorlatokon. (Miért csak minden harmadik évben? Szerk.) Végül pedig táviratilag üdvözölték Zichy Nándort 80 éves születésnapja alkalmából és tekintélyes összeget küldtek a kath. sajtónak. Méltó a dícséretre olyan kerület, mely így tud lelkesedni és akar dolgozni.

Tanítók napja. Október hó 14-én tartották Nagytapolcsányban a kath. legényegyesületben a Nagytapolcsány vidéki róm. kath. népnevelők rendezései közgyűlést. Nevezetes és a közönségesnél jóval nagyobb jelentőségű volt ez a közgyűlés az egyesület életében. A tagoknak nagyszámúban való megjelenése, a gazdag és tartalmas tárgysorozat, valamint az a körülmény, hogy az egyesület körében tisztelhetten hivatott vezérének a kir. tanfelügyelőség részéről megjelent Bárdos Ádám kir. s. tanfelügyelőt, mindenesetre buzdítólag hat a tanítóság nagyobb erőfeszítésére és következőleg a népnevelés előmozdítására. A 1/2 órák tartott szentmise után nyomban kezdetét vette a közgyűlés. Dr. Steinhöfer Gyula egyh. elnök tartalmas elnöki megnyitójában tömören csoportosította azon irányelveket, melyek szerint a kath. tanítóság magasztos hivatását fényesen megvalósíthatja. Szilárd vallásérkölcsei alapján szűrtiszta nemzeti nevelést adni a jövő Magyarországnak polgárainak az a cél, melyért küzd, fárad nehéz munkával a kath. tanítóság. Bárdos Ádám kir. s. tanfelügyelő magvas, színvonalú előadásban ismertette a tanítóság régi óhajának a Nyitrai létesítendő „Tanítók Háza“ ügyének tervezetét és mai állását. A meggyőző érvek súlya alatt egy szívvel lélekkel megfogadta az egybegyűlt nemzetnapszamos sereg, hogy ezen elsőrangú tanítói közérdek előmozdításáért meszeszemenő akciót fejt ki s szívbeli köszönetet mond a vármegyei kir. Tanfelügyelőségnek, legkivált pedig Takács Béla kir. tanfelügyelőnek a „Tanítók Háza“ létesítése körül kifejtett fáradozásáért. A nyomban kiosztott gyűjtőív — hisszük, hogy adományokkal gazdagon megterhelve fognak visszakérülni. Szakszerű és eleven humorral fejtegette Klaussek János ludányi tanító az állatvilág életét. Az alapos és tanulságos előadás osztatlan tetszésben részesült. Ugyancsak talpraesett elő-

adásban gyönyörködött az egybegyűlt sereg Murányi Ede nezesettei tanító előadásán. „Az érzelem világa“ címen fejtegette korunk legégetőbb sebeit: A vallástalanságot, a hazafiatlanságot, a szocializmust. Mindkét előadás után az előadókat lelkes eljenzéssel üdvözölték. Tisztújítást is tartott az egyesület, melynek eredményeként egyházi elnök lett dr. Steinhöfer Gyula, világi elnök Gassó A. Gyula, jegyző Balogh István, pénztáros Sasváry Béla, könyvtáros Sármyr József. Hiányos lenne rövid leírásunk, ha meg nem emlékeznénk még arról, hogy a gyűlés elején a Hymnuszt, végén pedig a Szózatot énekeltek el szépen, magasztosan. Gyűlés után a „Korona“ vendéglőben társaság volt, melyen Nagytapolcsány úri előkelősége is szép számmal volt képviselve. Felköszöntött elsőnek Hollady Jenő mondott a királyra, majd Gassó A. Gyula a kir. tanfelügyelőre, Kóházy János a megjelent vendégeknek. Ilyen szépen sikerült gyűlése már régen volt az egyesületnek, a minek érdeme a hivatását jól teljesítő vezetőségé. X.

5000 korona egy kath. iskolára. Talán soha szilajabb vakmerőséggel nem támadták a katolikus egyházat és annak kulturális intézményeit mint korunkban, mikor éppen az egyház napról-napra eleven példákkal fényesen cáfolja meg ama dőre és rosszakaratú állítások tengerét, hogy nem a haladás és kultúra istápolója, meg alapozója és előmozdítója. Jóleső örömmel halljuk tehát azt az örvendetes hírt, hogy báró Stummer Ágost elhalálása után annak örökösei jótékony célra fordítandó 5000 koronát adtak át Hollady Jenő nagytapolcsányi plebánosnak, ki szabad keze lévén az összeg fölött rendelkezni, lelke sugallatát követve és átértve azon óriási jelentőségű ügynek fontosságát, mit katolikus népnevelésnek nevezünk, — az egész 5000 koronát a nagytapolcsányi róm. kath. elemi iskolának juttatta. Ezen tény mellett elsiklanunk annál kevésbé szabad, mert ismerjük és jól ismerjük a nevezett kath. kulturális intézmény küzködő helyzetét, s midőn ezen számottevő szép összegnek kamatai a kath. népnevelés ügyét hathatósan fogják majd előmozdítani, azt elsősorban az összeget kiutaló örökösökön kívül Hollady Jenő plebánosnak fogja meghálálni az iskola azáltal, hogy tradícióhoz híven vallásos és hazafias misszióját nagyobb kitartással teljesíti. Az iskolaszék Hollady Jenő plebánosnak nemes elhatározásáért hálaéjának némi jeleül jegyzőkönyvben rótt le a köszönetet, hogy álljon örök emlékezetül és példájával buzdítsa majdan az utódokat is.

Léghajó Trencsén fölött. Folyó hó 5-én d. e. 11 óra tájban érdekes látványosságunk volt a trencsényieknek, a mennyiben a jelzett időben egy emberek által elfoglalt léghajó lebegett el Trencsén fölött Zsolna irányában. A léghajó a párizsi Aero-club tulajdona s utasa Leblanc Alfréd, a ki a léghajóval 1015 km-es utat tett meg s Alsókubinban szállt le több sikertelen leszállás kísérlet után.

Esküdtszéki tárgyalások. Emberölés. Három napig foglalkoztatta Klencsik János lopassói legény bűnténye a nyitrai kir. törvényszéket, mint esküdtbírósgot. Klencsik a folyó évi május hó 9-én Lopasson egy tompa tárgygyal úgy vágta fejbe Gubis Istvánt, hogy az menten holtan terült el a földön. Az esküdtbírósg a tanuk kihallgatása és az orvos szakértők véleményének meghallgatása után sem tudott fényt deríteni a bűntényre, minek folytán a vádlottat felmentette. — Ifj. Planovszky János, ki atyja biztatására Amerikából Verbócra jött, öcsesét, Mihályt, azért hogy 4400 korona pénze, melyet az újlágban takarított meg, rája szálljon, meggyilkolta. Az első tárgyaláson a vádlottat 15 évi fegyházra ítélték, de a védő által emelt semmieségi okok folytán a Kúria megsemmisítette az ítéletet és új tárgyalás kitűzésére utasította a nyitrai kir. törvényszéket. A második tárgyalás során sem lett véglegesen elintézve Planovszky bűnténye. Most pedig harmadikban ítélték meg s ennek alapján 10 évi fegyházra kapott. Mint jogszemberek állítják, az ügy ismét a kir. Kúriához kerül.

Leégett a Schlesinger kocsmája. F. hó 15-ére virradó éjjel 1/2-kor hatalmas lángoszlop emelkedett az ég felé, a Csillag utca irányában. Csakhamar remes tűzjelzés verte fel a munkból a város alvó polgárait. A Schlesinger kocsmája állt lángokban. A kocsmája emberemlékezet óta veszedelmes alakok tanyája volt. Schlesinger Ignácnak gyakran gyűlt meg a baja a rendőrséggel, amennyiben rendesen nála voltak feltalálhatók azok a jeles firmák, a kiket a rendőrségnek elő kellett állítani. A nevezett nap éjjelén a kocsmája eddig ismeretlen okból kigyulladt és porrá égett. A padlason 75 métermázsra arpa és 8 méter kukorica volt felhalmozva, mely mind a tűz marta-

léka lett. A tűz a padlason keresztül öt szobába hatolt be, és minden utjába akadályt elhamvasztott. Hogy a tűz tova nem terjedt, az a csöndes időjárásnak köszönhető, mert úgy a helyszíne-re érkezett tűzoltóság, mint a honvéd kirendeltség viz hiányában nem igen segédkezhetett a tűz lokalizálásánál. Az épület a gabonával 8100 koronára volt biztosítva.

A mulató cukrász. Nagyon szomjas lehetett f. hó 13-án egy nyitrai cukrászsegéd, ki nap-nap után készíti az édességeket. Magára vette a vele egy lakáson lévő kollégájának felöltőjét és a Lusztig-féle káptalan-utcai kocsmába tért be. Mikor már jól felöltött a garatra és fizetésre került a sor, pénz hiányában a kabátot akarta ott hagyni 6 koronás cechének kiegyenlítésére. A dologról a rendőrség is tudomást szerzett, és úgy a felöltőt, mint a mulató cukrászt pártfogásába vette.

Szarvasmarhadíjazás. A nyitrai megyei gazdasági egyesület a földművelésügyi kormány és a nyitrai számbokréthi járás közönsége anyagi támogatásával folyó hó 14-én Nyitrai számbokréthén a járás szarvasmarhatenyésztése emelése céljából fényesen sikerült díjazást rendezett. A díjazáson a kormányt Gajdócsy Jenő m. kir. gazdasági felügyelő képviselte, a gazdasági egyesületet Leidenfrost Károly egyesületi alelnök, az egyesület titkára és nagyszámú egyesületi tag. Jelen volt a járás tevékeny főszolgabírója Dopcsányi István is, akinek nagyrészt köszönhető a díjazás szép sikere. Az eljárást Leidenfrost Károly alelnök nyitotta meg lendületes szavakkal, mely beszédét Paska István nagybecsű plebános lefordított tőtra. Szép beszédet mondott még báró Friesenhof Gergely és Gajdócsy Jenő m. kir. gazdasági felügyelő. A díjazásra mintegy 120 darab szép szarvasmarha lett felhajtva. Kiosztásra került 700 korona aranyban 30 kisgazda között. A felhajtott anyag fényesen bebizonyította a szarvasmarha-díjazások kiváló hatását a köztenyésztés fejlődésére, mert ezen járásban még néhány év előtt nagyon gyenge anyag volt a díjazáson.

Egy szekér szalma három deci borért. Duchony Istvánnak, Goldberger Emil kocsisának szüksége volt szalmára, de sajnált érte pénzt adni. Ugymond, el kell az „apró“ másra is. Fogta magát, felkereste barátját, Finta András, Grósz Jónás kocsisát és három szép bort fizetett neki a közeli kocsmában azzal a meghagyással, hogy Leszner Miksától egy szekér szalmát szállítson Goldberger Emil pártuca 4. szám alatti istállójába. Az üzletet megkötötték. Finta a szalmát a kütűzött határidőre be is szállította annak rendje és módja szerint. Leszner Miksának azonban sehogy sem tetszett az üzlet, melyet az ő háta mögött kötöttek és jelentést tett az esetről a rendőrségnek, ki lopás vádjá miatt előállította Finta András. A városházán majd kioktatják az új módi szállítót, hogy legjobb, ha az ember a régi becsületes módon szállít szalmát.

Az Élet. Az első év utolsó negyedének küszöbét lépte át az Élet, a keresztény magyar családok szépirodalmi lapja. Ez a kitűnő magas színvonalon álló lap közleményeiben, képeiben elsőrangú és változatos; nem zárkózik el a kortól, de elzárkózik a kor izléstelen kinövésaitől. Nem fél az igazságtól és szembe száll a minden-nél veszedelmesebb féligazságokkal. Iróink java munkatársai közé tartozik s művészeink is egyre nagyobb számban keresik fel alkotásaikkal az Életet. Az olvasó közönség támogatásától függ, hogy az Élet kivívja magának azt a helyet a keresztény magyar irodalomban, a melyre törekszik.

Az Élet minden olvasója küldessen mutatvány-számot ismerőseinek.

Kávéházak és kaszinókban kérjük az Életet.

A szüret. Népesebb lett a múlt héten az öreg Zobor, bár vigság nem igen ütött tanyát hajlékaiban, ha ugyan hajlékoknak nevezhetők azok a szebbnél-szebb villák, melyek a régi szűk ajtos, kis ablakos házikók helyén épültek s büszkén emelkednek tágas kerttel, jól gondozott parkkal a környezetükben, de üres pincével. Megkezdődött s javában folyik a szüret. A mily büszke nagy Magyarország Tokajra, legalább is olyan büszke minden nyitrai ember az ő vén Zoborára. Nincs a zoborinál jobb bor, ha nem is a világon, de mindenesetre — Nyitra vármegyében. Ámbár az ezidei termés egy kissé leszállítja a büszkeséget, mert a bor sem mennyiség, sem minőségre nézve nem versenyezhet a múlt évi termékkel. Az Aranyhegy ez évben is vezet a szüreti eredmény dolgában, utána a Felsőzobor következik. Gyengébb a termés az Ujhegyen, az Urivölgyben és a Szt. Orbán kápolna mögötti kis hegyzugban.

Az Alsószoboron és a Komlóvölgyben, a hol az áprilisi fagy legnagyobb kárt okozott, némely szőlőben csak néhány liter termett. A szüret még 8—10 napig eltart.

Régi módi bugyelláris. Sefer Imréné nagyhindi asszony a helybeli zöldségpiacon bevásárlás közben fenmaradt 5 kor. 40 fill. pénzt kendője csücskébe csavarta, s ruhájába rejtette. Rövid idő múlva keresi pénzt, de sehol sem találta. Valahogy kiesett a régi fajta bugyellárisból, a „becsületes“ megtaláló pedig nem adta vissza.

Uj. népiskola. A rajeci plebániához tartozó Zebény fiókközségben Baross Károly buzgólkodása folytán új iskola épült föl, mely úgy alakult mint belső berendezés tekintetében a modern igényeknek teljesen megfelel. Megálását f. hó 10-én végezte a nevezett esperes-plebános. Felépítése nyolcezer koronába került.

Eltűnt pénztárca. Kornstein Gyula budapesti gépkereskedő pezsgő mellett mulatott a multkor a helybeli Schiller-kávéházban. Mivel azonban a vendégek jelenléte feszélyezni kezdte őt, az emeleten bérelt szobájába vitette föl az italt és ott folytatta tovább a szórakozást. Ruháit levette, pénztárcáját, melyben állítólag 130 korona volt, ékszerivel együtt az asztalra tette. Rövid negyedóra múlva kopogtattak ajtaján. A kaszírón volt egy pincérrel, kik felkérték Kornsteint a cekk kifizetésére. A gépkereskedő kijelentette, hogy csak reggel fizet. Erre a kaszírón és a pincér eltávoztak. Távozásuk után a vendég észrevette, hogy pénztárcája eltűnt az asztalról. Az esetről jelentést tett a kávéháznak, ki nyomban utána járt a dolognak és a kaszírót a szobaaszszonnyal megmozgattatta, de sem nála, sem a pincérenél nem találták meg a pénztárcát. Másnap a kávéház a rendőrségnek adta át az ügyet. A nyomozás folyik.

Sikkasztás a postán. Kunos Kálmán érsekújvári posta és távirat s. tisztjelölt 700 korona elikkasztása után, melyet a telefon és távirat díjakból szedett be, megszökött a városból. A hatóság a tettes kézrekerítésére megette a szükséges intézkedéseket. A kinstár karát a könyvelő ifjú atyja, a ki polg. isk. tanító Galgóczon, megtérítette.

Szabók lapja. A szabók érdekeit támogató képes szépirodalmi, társadalmi és szaklap indult meg f. hó 1-ével Kispesten. Szerkeszti Bergendy Szilveszter. A lap a modern uri és női angol szabászat legújabb rendszerével ismerteti meg olvasóit, tehát szakcélakat szolgál, ezenkívül pedig társadalmi és szépirodalmi cikkeket is közöl. Előfizetési ára: Egész évre 5 kor., félévre 2 k. 60 f., negyedévre 1-50 K. Megrendelhető Kispeszt, Boesky u. 31. sz.

Hogy mulatott a pogrányi bakter Nyitrán? Pocsik Mihály pogrányi éjjeli őr f. hó 7-én tanunak volt idézve Nyitrára. Dolgát elvégezvén a törvény előtt, villásreggelire tért be a hid-utcai Schlesinger-tele korcsmába. Hatalmasan befalatozott a hentesnél vett cigány pecsenyéből, közbe pedig nagyokat húzott a pálinkás üvegből. Hivatalt viselő ember lévén, politikálni kezdett a vele egy asztalnál ülő három ismeretlen atyáival. Véleményük a politikai helyzetről eltérő lehetett, ennek tudható be, hogy egyikök palackkal bevverte a bakter fejét. Veszekedés után azonban a három politikus egyenként kerekelt oldott, tudván azt, hogy a rendőrség számon szokta kérni az ilyen tetteket. Ugy is történt. Valaki besúgta a fejbeverést a közelben posztoló rendőrnek, ki megjelent a helyszínen és rendet csinált. Pocsikot, kinek feje vértett és amúgy is nagyon el volt ázva, bekísérte a városházára. A három politikusról egyebet nem tudhatott meg, mint azt, hogy Gerencserről valók. A bakter, midőn már kialudta a mómort, úgy 5 óra tájban délután, kopogni kezdett a kóter ajtaján. A rendőrök kérdik, mi baja? — „Ninesen semmi bajom, csak eresszenek már haza. Elcsapnak hivatalomtól, ha estére nem leszek otthon“. A rendőrök megsajnálják szegényt, és mert amúgy sem követett el semmiféle büntetendő cselekményt, szabadon bocsátották. Ilyen ártatlanul került kóterbe és ilyen rosszul mulatott Nyitrán a pogrányi bakter.

A nyitra-lévai vasút. A kereskedelmi miniszter ez évi 69,086/III. sz. alatt kelt rendeletével a magyar északnyugati h. é. vasút részvénytársaságnak, a m. kir. államvasutak Nyitra állomásától Nagyemőke, Lapásgyarmath községek határain át a zsitvavölgyi h. é. vasút Verebény állomásáig, esetleg innét Csiffár, Alsógyőröd és Ujbars községek határain át, a m. kir. államvasutak Léva állomásáig vezetendő rendes nyomtávú gőzüzemű helyi érdekű vasútvonalra az 1899. évi szept. hó 5-én 53,127. szám alatt kelt rendelettel

kiadott és legutóbb a mult évi szept. hó 19-én 77,664. szám alatt kelt rendelettel megújított előmunkálati engedély érvényét, a lejáratól számított további egy év tartamára meghosszabbította.

Aki nem respektálja a vasárnapi munkaszünetet. Ungár Samu a napokban Nyitrán, a Mária-utcában órászületet nyitott. Mint kezdő ember nem igen ismerhette meg a vasárnapi munkaszünetéről szóló törvény rendelkezéseit. Ennek köszönheti, hogy mult vasárnap baja gyült meg a rendőrséggel. A rendőrök ugyanis kérdőre vonták az órásmestert azért, mert segédjét, Schwarcz Bélát vasárnap delelőtt üzletében foglalkoztatta.

Vágsellyei csendélet. F. hó 8-án Prohászka Béla borbély, Nádas Ferenc szabó és Tóth Sándor festősegéd a vágsellyei nagykorcsmában vígan borozgattak, majd kártyázással ütétek el az unalmas időt. Játék közben összevesztek. A veszekedés vége verekezés lett. A borbélysegéd borotvával neki esett Nádas szabónak és azt nyakán, arcán és kezein nagy sebeket ejtett. A szabósegéd tü és olló hiányában bicskával esett neki a borbélynak és alaposan összeszurkálta, majd a földre teperte és addig fojtogatta, míg eszméletét nem veszítette. A festő látván a helyzet rosszra fordultát, kerekelt oldott. Prohászkat a pozsonyi kórházban ápolják. — F. hó 11-én ismét volt verekezés Vágsellyén. A nagykorcsmában Sztánó Halász Mihály vágsellyei legény jókedvében minden indokolt ok nélkül Mezei Gábor cigányt késél nyakszirtén szúrta. Így mulatnak Vágsellyén.

Megkerült a 890 korona. Lapunk mult számában megemlékeztünk róla, hogy Tóth Gyula nyitrai kir. erdőtanácsosnak f. hó 1-én elveszett 890 korona készpénze. A pénz eltűntetésével az erdőtanácsos cselédjét gyanúsították. Most azonban kiderült, hogy a leány ártatlan a dologban, amennyiben az elveszetnek vélt pénz megkerült. A ruhaszekrényben a fehérnemű közt találták meg a hazbeliek.

Mikor a Borovicza boroviczkát iszik. F. hó 9-én reggel Borovicza János 20 éves nyitrai csendőrségi háziszolga alaposan beboroviczkázott. A delelőtti órákban részeg állapotban az Erzsébet uton a járókelőkkel gorombáskodott, utca hosszat kurjongatott, majd pedig verekedni akart. A rendetlenkedő csendőrségi háziszolgát a rendőrség fogja kioktatni arra, hogyan viselkedjék a jövőben az utcán, ha azt akarja, hogy a rendőrséggel ne gyűljék meg a baja.

Megbokrosodott lovak. F. hó 11-én délután 2 óra tájban Botlik Ferenc nemespanni lakos kocsisa Liska János két fogatú szekeren a nyitrai takarékpénztár terményáru-raktárából jövő utközben észrevette, hogy szekereinek egyik kereke kiesett. Megállítván lovait a kerek kerekesére indult. A magukra maradt lovak megbokrosodtak s az Erzsébet-uton végigiramodtak. A honvédlaktanya előtt több honvédek sikerült csak a lovakat megfékezni. — 13-án delelőtt pedig Suchala Ede sási molnár lovai megbokrosodtak az automobil zajától. Suchala fogatával a csinesei fürdő mellett megállt, s nézte, mint próbálják ki a csinesei uton az autót. A megijedt lovak Csinesből a Törökkaputéren, a Deák Ferenc-téren és vásártéren át a Rákóczi-utra rohantak, miközben három oszlopot kitörttek, az 54. számú éjjeli gázlámpa falban lévő csövet megrongálták, nekülönben a Bäck-féle ház sarok falát is. A malomtulajdonos minden kárt megtérített illetve helyreállít, holott a baj oka őt legkevésbé sem terheli, amennyiben az elővigyázati intézkedéseket nem mulasztotta el.

„Le az alkohollal!“ Ezt hangoztatta szüntelen Vágó Pál 37 éves szegedi születésű Nyitrán tartózkodó kistelki lakos f. hó 3-án délen az egyik helybeli pálinkamérésben. Bármennyire is igekezett a pálinkás üvegek tartalmát magába önteni, még sem birta pénzt tisztára elinni. Ugymond, csak akkor boldog, ha ninesen pénze. Mikor a mérleg megtette a hatást és teljesen tehetetlené lett, a rendőrség úgy őt, mint fenmaradt pénzt gondjaiba vevén bekísérte a dutyiba, hogy kialudja a mómort, a mit a pálinka okozott. Pedig ki tudja, nem-e kellett volna azon időt más, sokkal nemesebb célra fordítania?!

Kuruzsló cigányok. Novaty Jánosné bábindali lakosnőhöz a mult hét elején egy cigánykaraván állított be alamizsnáért. Az asszony, hogy mihamarabb lerázza őket nyakáról, úgy maga, mint leánya nyomban kiosztotta köztük a különféle holmit, ennivalót. A jövevények midőn az alamizsnát megköszönték, a sok hálálkodás és jótétemény közben megjegyezték, hogy a leányt, ki nyomorék volt 8 napon belül meg tudnák gyógyítani. Addig beszéltek az asszonynak, míg

végre elcsavarták a fejét és ráállt a kúrára. Nyomban le is fizette az orvosi tiszteletdíjat, 192 koronát, 2 vánkost és néhány lepedőt. A nyolc nap lepergett a nélkül, hogy a leányon legcsekélyebb változást, vagy javulást lehetett volna észre venni. Most már tisztában volt vele, hogy a furfangos cigányok alaposan becsapták. Az esetről jelentést tett a csendőrségnek, kik nyomban megindították a nyomozást. A tetteseket sikerült is elcsipniök két tormosi, két darázi és egy elefánti cigány személyében. A 192 koronának nyomára azonban nem tudtak ráakadni.

Mikor a cigány mulat. Neumann Ábrahám Leko János bandájának másodprimása muzsikálás közben nap-nap után látja, hogy mulatnak a vendégek, így nem csoda, ha néha napján ő megkívánja a szórakozást és kirúg a hámból. Ennek tudható be, hogy f. hó 4-én a hajnali órákban szűk volt neki a Csillag-utca, a melynek egyik házában van családi fészke. Széles jó kedvében dalolni, majd lármázni kezdett, végül pedig a zajra az utcára özönlött lakókkal verekedni akart. Duhajkodása nem ismert határt, míg végre a rendőrség közbelépésére sikerült őt lakásába terelni.

A zabori szőlőtolvajok a sátorborbora is ellátogattak. Ezt jelentette Haichler Sándor honvéd-törzsrőmester a sátorborborból telefon utján a városi rendőrségnek f. hó 3-án délután. A rendőrség egy tagja nyomban kivonult a helyszínre és látta, hogy három jó madár, névszerint Kukla Kálmán és két társa ugyancsak szedik a dézsmát a törzsrőmester kertjéből. A megejtett kihallgatás során kiderült, hogy Kukla Kálmán volt az a jeles firma, ki Miksz Ferenc postafelügyelő zabori szőlőjéből szeptember 28-án a legszebb fürtöket elemelte.

A lévai lúdfertály. Ősrégi idők óta híresa lévai lúdfertály, mely szezon — fénypontját a szentmihályi vásárkor szokta elérni. Lévának egy szenvedélyes statisztikusa közli, hogy ez évben a szentmihályi kirakodó vásár alkalmával 64 lévai és 92 falusi, összesen: 156 asszony árult a piacon lúdfertályt. Egy asszonyra átlagosan 4 ludat, illetőleg 16 fertályt számítva, az eláruló asszonyok körülbelül 2496 lúdfertályt hoztak forgalomba s az a nagymennyiségű lúdhús egy szálmg mind elfogyott úgy, hogy délután 3 órakor a vásárosok Lévának ezt a specialitását már csak a korcsmákban élvezhették.

Furfangos árpalopás. Popek Imréné szül. Svecz Katalinról szól az ének ismét, ki a városi rendőrségnek már igen sok dolgot adott. Legutóbbi csinyjével alaposan megboszantotta Adler Jakab városház tér 4. sz. alatti lakost, kinek Rákóczi-út 22. számú házában magtárja van. Adler Jakab október 2-án benyit magtárjába, s látja, hogy árpája feltűnő módon tűnedezik. Nem tudott a dolog nyitjára jutni, mert a magtár ajtajának lakatja sértetlen volt. A rendőrséghez fordult, hátha annak sikerül megfejteni a rejtelet. A rendőrség nyomban hozzálátott a nyomozáshoz, s kiderült, hogy Popek Imréné keze játszott itt közre. A furfangos nő a lopást olyképen követte el, hogy alkalmas időben 6 éves István nevű fiát több pajtásával az ablak rácsán a magtárba bujtatta, akik aztán az árpát a rácson keresztül egy kicsiny vasszerpenyővel az asszonynak adogatták az udvarra. Körülbelül 3—4 métermáza gabonát szerzett ily furfangos módon Popek Imréné, s azt literenként 10 fillérével városszerte árulta. A rendőrség, hogy a jeles firmától végleg megszabaduljon, f. hó 7-én családjával együtt kitiltotta a városból s Ivánkára toloncoltatta.

CSARNOK

Visszaemlékezés a marienbadi szezonra.

Régi ugyan, de mindig igaz egy marienbadi magyar asztaltársnak az az észrevétele, hogy a magyarok egy harmada azért van Marienbadban, mert *nagyon rossz* szakácsnéja volt otthon s egy másik bús hazafinak erre adott találó válasza: hogy a másik két harmada pedig azért jött oda, mert *nagyon is jó* szakácsné főtjtette ette.

Valóságos purgatórium, vezeklő helye Marienbad az ésszerű táplálkozás ellen vétőknek.

Sehol annyi elhízott, alakjából kivetkőzött alakot, sehol annyi szuszakoló hústornyot együtt nem lát az ember, mint éppen ott, a hol még a kövérek társaságában is számot tevő Pater Schlick

is csak mint Kismiska jöhet tekintetbe, a dúsgazdag egyiptomi Mehemed Bey mellett, aki csakis úgy jöhetett Marienbadba keleti hazájából, hogy „méreteihez” alkalmas vasuti kocsit csináltatott magának.

Sehol, még a budapesti korzón sem lehetett hallani annyi magyar szót, mint itt lépten nyomon; még a színházban is, a hol pedig első rangú erők szerepeltek, a Tatárjárás volt a saison kasszadarabja, persze német szövegben. Nem csoda azután, ha mifajta ember magyarul szólított meg fiakkert, pincért, kereskedőt.

S ha annyian voltunk itt magyarok, vajjon a magyar fürdők árván, elhagyatva állottak-e? A magyar balneologiai társaság jóra való törekvése, hogy a magyar haza fürdőhelyeit divatba hozza kárbavesztett-e? Vagy oly kevéssé vagyunk hazafiak, hogy istenadta vizeinket mellőzve, idegenbe visszük elherdálni összekuporgatott garasainkat? Ne bennünket érjen a vád! Nevezetesen a Marienbadban fürdőzőt magyarokat ne!

Itt, a Glauber-sós vizeken kívül nagy városi kényelem várja az érkezőt; hiányt semmiben sem szenved itt még a nagyvárosok elkényeztetett gyermeke sem.

Villanyos világítás és vasut, 42 kilométer hosszú gondozott sétautak, parkirozott terek. Öntözött utcák, elegáns szállodák, színház, tennypályák, lövöldék, naponkint négyszeri térzene s a mit legelől kellett volna említenem, a különféle templomok és imaházak, a hagyományosan kifejlesztett Mária-kultusz, posta, táviró és telephon; s ha mindehhez hozzávesszük még a mesébe illő fekvést, a balzsamos özont lehelő s az egész várost körülövező fenyő-erdőket, még akkor is csak halvány fogalmat nyertünk arról az elbájoló benyomásról, a melyet ez a Tusculánum minden vendégének nyújt.

Mások itt még az emberek is, mint egyebütt. Laska Lajos, színházi igazgató például az ő 40 évi színészi jubileumát nem tudta méltóbban megünnepelni, mint hogy a Waldquelle-forrás közelében egy góth izlésű, pazarul díszített kápolnát emeltetett a Fájdalmas Szűzanya tiszteletére.

A templomok mindig tömve vannak ajtatóskodókkal; az erdőben, a sétautak mellett, a korhadt vén fákon minduntalan lát az ember sz. képeket, kereszteteket, szobrokat, sőt a Cur-Kapelle is az ő naponkinti zenéjét egy Chorális dallammal kezd; az étkezésnél nem éppen ritka dolog imádkozó embereket látni.

A mai hithideg korban ezek figyelmet érdemlő dolgok

A „Notre Dame” apácák villája elsősorban a papok megszálló helye. Nem csak azért, mert jutányos, de főképen mert a házi kápolnában két oltár lévén, naponkint sz. misét is mondhatnak s nem kénytelenek e célból a plebánia templomba átmenni, a mi szintén fontos arra nézve, a ki a kúrát pontosan használja.

Van ezenkívül még a plebánia templomban hét, a Brunnen-Inspektorátusban egy oltár, ahol misézni lehet. S mind amellet még ez is kevésnek bizonyult — annyian voltunk itt papok. E körülmény arra indította Pater Riesz, Pater Schlick jezsuitákat és alulirottat, hogy a fürdőféltelőséget fölkerjék, miszerint a még kedvezőbb fekvésű Centralbad épületben egy szobát kápolnává alakíttatva át, ezáltal még több kényelmet szerezzen az itt időző papoknak.

Voltak napok, amidőn ólomszínű felhők kóvályogtak az égen, dermesztően hideg szél orkányszerű erővel dühöngött s az eső kitartóan szakadt. A fürdőzők a belső vendéglőkben húzódtak meg fűtött szobákban, julius havában. De augusztus elején megváltozott a kép.

A fürge bécsi fiakkerek s a folyton túlközlő autók szakadatlanul száguldoztak az utcákon s vitték a szórakozni vágyókat a külső mulató helyekre.

Az elegáns közönség találkozó helye a Kreuzbrunnen Colonnáde, az esti sétahangverseny al-

kalmával. Ember-ember hátán tolongott itt. A női toilette szemkápráztató pompája, a női kalapok óriási méretei szolgáltatották itt a kép háttérét. Leány vásár ez, a hol az anyák sóvár pillantásaikkal kémlelik a valamire való fiatal embert, hogy nyakába varhassak eladó lányukat.

Költséges időtöltés ez s nem egy apának őszítette már meg a fejét, sokat a kétségbeesés örvényébe sodort s az anyagi romlásba taszított a divatos kiöltözködés e mániája.

Mikor az angolok királyát várták, lázban égett az egész város. Detectivok lépten-nyomon szimatoltak — anarchistákat. Az angolok királyuk tiszteletére — csoportosan érkeztek. Lakást kapni lehetetlenség volt. A sok embertől alig lehetett mozogni. Szinte boldog volt, a ki bevégezve kúráját, elmehetett haza, oda, a hol nagyobb az egyszerűség és kevesebb a hiúság. Nemo.

Telefon.

Rebach. Névtelen, vagy nem ismert árnevek alatt beküldött cikkeket nem közölhetünk. Különben minket nem a nehezelt kinevezés lep meg, hanem az a 70%. Ez a borzasztó!

Nemo. Csak most kerülhetett sorra. A magyar fürdők elhanyagolásának oka a publikum is, meg a fürdővezetőség is. Amaz a kis helyen is nagy igényekkel lép fel, emez pedig a kis szolgáltatásokért is magas árakat követel.

Nagyapolcsány. Tehát még sem olyan szörnyű ember az, mint a minőnek némelyek — feltesszük nem rossz akaratból — kihírosztották. Mindig az volt a nézetünk, hogy nélküle és ellene nem lehet azt a kérdést megoldani, hanem csak vele karöltve.

Ch. P. Rajec. Legkimerítőbben tárgyalja a kérdést Riess F. Geburtsjahr Christi Freiburg (Herder) 1880. Az erre vonatkozó irodalmat pedig megtalálhatja a Zeitschrift für kath. Theologie, Innsbruck, folyóirat 1891-iki évfolyamában.

Figyelmeztetés.

Felhívjuk a n. é. közönség figyelmét az intézetünkönél létező **takarék biztosító** osztályra. Egy korona és csekély pótdíj heti befizetése ellenében, megélés esetén, a 15-ik év végén 1000 koronát fizet ki a nyitrai népbank. Ha pedig a befizető bármikor elhal törvényes örökösei, vagy az általa kijelölt kedvezményezett, 1000 koronát kap a haláleset igazolása után 30 napon belül. A jegyezhető legcsekélyebb befizetés hetenkint 1 korona a legnagyobb hetenkint 50 korona.

E befizetések alapján az intézet kölcsönöket is folyósít.

Részletes felvilágosításokat az intézetben kaphatók.

Nyitrai népbank
m. r. t.

!! Üzlet szerzők kerestetnek !!

VEREBÉLY GÉZA DIVATÁRÚHÁZA NYITRA, TÓTH VILMOS-UTCA 4. (SZARVAS-SZÁLLÓ MELLETT)

Megérkeztek az őszi ujdonságok

blúz, kosztüm, ruha és alj, kelmékben, selymekben. Asztalneműek vásznak, sifonok megbízható kivitelben. — Csipke és kelme függönyök, ágy és asztalterítők, szőnyegek dús választékban, verseny árakban! — Férfi kalap, nyakkendő és zsebkeendő különlegességek! — Az 1909-1910. iskolaidény közeledtével szíves figyelmébe ajánlom a t. c. szülők és gyámoknak, hogy minden szükséges

fiú és leány fehérneműt

a legszolidabb kivitelben, verseny kívüli árakban boesájtok rendelkezésükre. — Különösen hangsúlyozni kívánom, hogy a nyitrai zárda főt. Főnöksége által előirt ruhákhoz szükséges kelmék, bélések és zsinórdiszek a fenti intézet és a kelméket gyártó telepek, mint pedig **cégem között létrejött szerződésbeli egyezmény alapján, kizárólagosan csak árúházamban** szerezhetők be.

Szabott árak 5% pénztári engedménnyel.

BUTOROK

a legolcsóbban kaphatók csak

VAJDA J.

butorkereskedőnél

NYITRA, PÁRUTCA 22 SZ.

50 hálószoba, 40 ebédlő,
15-20 salon berendezés.

Uri szobák és vendég-szobák
mindennemű styl- és minőség-
ben állandóan raktáron vannak.

Száraz anyagból, kitűnő
iparosok által készített
mahagoni-, palisander-, köris-,
cseresznye-, dió-, tölgy és szilffa

BUTORAIM

leegyszerűbbtől a legfinomabb
kivitelig, jó izléssel készülnek.

Mindennemű réz-, nikkel- és vasbutor. — Veranda- és kerti-butorok.

Iroda-, előszoba- és konyhaberendezések.

Saját kárpitos-műhelyem, ahol legmodernebb kárpitos
és díszítési munkák szakszerűen s izlésesen készülnek.

Mint hogy t. vevőimnek jó árút, nagy választékot
a legjutányosabb árak mellett nyujtok, tisztelet-
tel kérem a n. é. butorvásárló közönséget, hogy
b. rendeléseivel hozzám fordulni sziveskedjék.

VAJDA J.
butorkereskedő.

Az 1896-iki ezredéves, az 1897-iki és az 1900-iki párisi világkiállításon kitüntetve.

Legfinomabb hegyi
**ojtvány-
csemege**

szőlőt,

francia fajokban,
édes és zamatosat

5 kilós kosarakban

gondosan csomagolva minden posta-
állomásra mérsékelt áron szállítok,
üres szőlőkosarak is nálam kaphatók.

PÉCS EDE szőlőbirtokos és
fűszerkereskedő **NYITRA.**

125. 5-52.

A Tóth Vilmos-utcai Dr. Nagy-
féle házban két földszinti utcai
szoba előszobával butorozva,
vagy butor nélkül **november**
hó 1-től kiadó.

143. 2-3.

**Legutolsó divat
szerint készült
kész szövet
és selyem-
BLOUSOK**

nagy választékban
kaphatók, úgyszint
raktáron levő bár-
mely blous 8 napon
belül mérték után
is pontosan készül.

Dobos Jenő

rövid, kötött árú blous, női
divat és kézimunka üzlete

NYITRÁN

TÓTH VILMOS-UTCZA 10.

137. 2-3.

Őszi ültetésre ajánlunk
gyümölcsfa-ojtványokat

a legjobb fajokban, kiváló szép
és erőteljes példányokban, Díszfák
és cserjék is kaphatók. 141. 2-4.

Főhercegi kertészet, Kistapolcsány.

Seilnacht József

= képfaragó, oltárépítő és aranyozó =
templom művészeti műterme

GALGÓCZ

(Nyitra megye).

Németprónai templom főoltára 1907.

Oltárok, szószekek,
keresztelő-kutak,
szobrok és kereszt-
úti állomások stb.
izléses készítése.

Régi oltárok átala-
kítása és díszítése.

Vázlatokat és költ-
ségelőirányzatokat
díjmentesen küldök.

**Polychromikus
festészet!**

Mindennemű tárgyak
minden alakban tiroli
iparjelleg szerint.

149. 52-52.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Gombárik István

úri és női fodrász

Nyitrán, Tóth Vilmos-utca II. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen
megfelelő higiénikusan berendezett

**díszes úri és női
fodrász-termét.**

Végez és raktáron tart mindennemű e
szakmába vágó úri és női hajmunkát,
úgy mint hajbetétet, frizeteket, loknikat,
frufukat, egész és félpárokakat, hajfona-
tokat minden színben, női fésülést, haj-
és szakálfestést, ugy szintén tyükszem-
vágást jutányos áron. 129. 5-52.

Vesz vágott és kifésült haját.

Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Minden előfizető a kiszolgáláshoz szüksé-
ges keféket, fésűket, hajport, bajuszkötőt,
szívacsot s a többi tartalmazó fiókot kap.

Kifésült hajból fonatokat, loknikat s egyéb
hajmunkákat a lehető legolcsóbban készít.

**Nagy választék hajháló, hajbetét
és kész hajfonatokban.**

Szolid és pontos kiszolgálás!

Hirdetések a „NYITRAMEGYEI
SZEMLE” számára igen jutányos
áron felvétetnek Nyitrán, Huszár
István úr könyvkereskedésében, a
hol a lapra is elő lehet fizetni.

WEIGL ANTAL PAPI ÉS POLGÁRI
SZABÓ NYITRÁN.

2. 42-52.

Ajánlja jól berendezett legfino-
mabb bel- és külföldi szövetek-
ből álló raktárát, — valamint

férfiszabó-műhelyét,

melyben úgy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát,
ugy mint téli és nyári öltözeteket, felöltőket, reverendákat, cimá-
dákat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

1. 52.

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.